

Nr 47.

Ankom till riksdagens kansli den 24 mars 1938 kl. 2 e. m.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående beviljande av anslag till underlättande av anskaffningen av tråkol till generatorgasdrivna motorfordon m. m.

(1:a avd.)

I en till riksdagen den 12 mars 1938 avlåten, till jordbruksutskottet hänvisad proposition, nr 252, har Kungl. Maj:t, under återopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över jordbruksärenden för samma dag, föreslagit riksdagen att till Bidrag till skogsägareföreningarnas riksförbund för viss verksamhet avseende generatorgasdrivna motorfordon för budgetåret 1938/1939 under nionde huvudtiteln anvisa ett anslag av 30,000 kronor.

Beträffande utredningen i ärendet får utskottet hänvisa till det vid propositionen fogade statsrådsprotokollet.

Den 15 januari 1937 tillkallade chefen för försvarsdepartementet jämlikt Kungl. Maj:ts bemyndigande såsom sakkunniga för verkställande av utredning rörande frågan om generatorgassystemets användning för drift av motorfordon verkställande direktören i ingenjörsvetenskapsakademien kommerserådet Axel F. Enström, tillika ordförande, samt direktören Gunnar K. H. Andersson i Stockholm och ombudsmannen i Värmlands skogsägareförening F. O. Andersson i Karlstad. Med skrivelse den 9 december 1937 hava de sakkunniga, vilka antagit benämningen 1937 års gasgeneratorkommitté, avgivit betänkande med vissa förslag i ämnet. I betänkandet hava framlagts följande förslag, nämligen *dels* om ändringar i nu gällande bestämmelser om bilskatteavdrag, *dels* om ändringar i nuvarande bestämmelser om villkor för erhållande av lån för inköp av gasgeneratorer, *dels* om anvisande av medel för utbildningskurser för mekaniker och förare till generatorgasdrivna motorfordon, *dels* om anvisande av 748,000 kronor för anskaffande av sådana fordon till armén, *dels* om anvisande av medel till ingenjörsvetenskapsakademien för fortsatt forskningsarbete rörande generatorgasdrivna motorfordons arbetssätt vid användning av kompressor, *dels* ock om anvisande av 30,000 kronor att ställas till skogsägareföreningarnas riksförbunds förfogande för vidtagande av åtgärder i och för framställning och tillhållande av för generatorgasdrivna motorfordon lämpliga tråkol. Över sistnämnda förslag hava yttranden avgivits den 29 januari 1938 av statskonto-

ret, den 31 i samma månad av ingenjörsvetenskapsakademien samt den 8 mars 1938 av skogsägareföreningarnas riksförbund.

Kommitténs förslag innebär, att ett belopp av 30,000 kronor skall ställas till skogsägareföreningarnas riksförbunds förfogande dels för organiserandet av tillverkningen och distributionen av tråkol lämpade för generatorgasdrivna fordon, dels ock för spridande av kunskap rörande sådana fordons användning och skötsel. Kommittén har föreslagit, att av förenämnda belopp 18,000 kronor skola användas för anskaffande av en tråkoldriven lastbil jämte demonterbart krossverk till underlättande av tråkolens krossning och framskaffande till lämpliga distributionsplatser. För bilens skötsel böra anställas två man, vilkas avlönande beräknas draga en årlig kostnad av 6,000 kronor. Återstående delen av det äskade beloppet eller 6,000 kronor beräknas skola användas till administrationskostnader, annonsering och broschyrer m. m.

Departementschefen har i ärendet anfört följande.

»Såsom kommittén framhållit är det av stor betydelse, att i händelse av avspärrning i tillförseln av motorbränsle möjligheter finnas att inom landet tillgodose behovet av sådant bränsle. En av de största svårigheterna för närvarande vid användningen av generatorgasdrivna fordon torde vara bristen på en organisation av tråkolsproduktionen och distributionen av sådana kol. Jag vill i detta sammanhang erinra, att innevarande års riksdag medgivit, att ett belopp av 25,000 kronor av det i riksstaten för budgetåret 1937/1938 uppförda förslagsanslaget till oförutsedda utgifter får tagas i anspråk till bestridande av kostnaderna för anordnande av vissa försök med generatorgasdrivna motorfordon. Även med hänsyn till genomförandet av dessa försök är det av vikt, att lämpligt tråkol står till förfogade samt att möjligheter finnas till kolens distribution utan allt för stora svårigheter. En lösning av frågan om anskaffning av bränsle torde över huvud vara ett villkor för att de generatorgasdrivna motorerna i större utsträckning skola kunna prövas.

Med anledning härav anser jag, att åtgärder böra vidtagas för uppbyggandet av en organisation av ifrågasatt slag.

Till det av kommittén framlagda förslaget, vilket i huvudsak tillstyrkts i yttrandena, kan jag ansluta mig. Ett belopp av 30,000 kronor torde sålunda böra ställas till skogsägareföreningarnas riksförbunds förfogande för detta ändamål. Enligt vad förbundet upplyst har detsamma icke medel tillgängliga för att på sätt statskontoret ifrågasatt bidra till organisationens uppbyggande. Mot det sätt varpå kommittén tänkt sig organiserandet av tråkols-tillverkningen och kolets distribution har jag intet att erinra. För de anvisade medlen torde alltså en generatorgasdriven automobil jämte krossverk böra anskaffas att användas för kolens framställande och distribution. Återstoden av de anvisade medlen torde böra få användas till avlöning av erforderlig personal för automobilens och krossverkets skötsel samt administrationskostnader och upplysningsverksamhet.

Riksförbundet lär böra tillförbindas att till chefen för jordbruksdeparte-

mentet avgiva redogörelse beträffande användningen av de till förfogande ställda medlen.»

Utskottet. Utskottet har icke något att erinra mot Kungl. Maj:ts förevarande framställning och hemställer alltså,

att riksdagen må till *Bidrag till skogsägareföreningarnas riksförbund för viss verksamhet avseende generatorgasdrivna motorfordon* för budgetåret 1938/1939 under nionde huvudtiteln anvisa ett *anslag* av 30,000 kronor.

Stockholm den 24 mars 1938.

På jordbruksutskottets vägnar:

C. J. JOHANSSON.

Närvarande: se utlåtande nr 45.
